

Analysis of The Network of Problems and Strategic Assumptions of Urban Planning and Architecture of Iran's Metropolises: An Application of Social Network Analysis (SNA) and Strategic Assumptions Surfacing and Testing (SAST)

Mohammad Javad Keyhanpour^{1*}, Kamran Khalifehei²

1- Ph. D. of Civil Engineering, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2- Ph. D. of Civil Engineering, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran

ARTICLE INFO

Article History

Received: 2023-02-05

Accepted: 2023-04-30

Keywords

Network Analysis of Key Problems
Social Network Analysis
Strategic Assumptions Surfacing
and Testing
Urban Planning and Architecture
Commission

ABSTRACT

Introduction

Lack of integration in the urban management system, dilapidated and inefficient urban fabric, expansion of marginalization and bad housing, unsafe buildings, expansion of construction violations and inefficiency and lack of deterrence of crimes, lack of urban services and infrastructure in the peri-urban space and similar cases are among challenges and issues of urban planning and architecture of the country's metropolises. The Consultative Assembly of the Heads of Urban Planning and Architecture Commissions of Metropolitan Cities and Provincial Centers is a non-governmental and independent institution that aims to create a cooperation network and platform for exchanging experiences and making joint decisions to better fulfill the provisions of the Law on Councils and the missions of urban planning and architecture approved in the documents and to fulfill effective participation in policies, planning, and preparation of urban plans. The present research is based on the analysis of the network of issues raised in the two meetings of the consultative assembly of the heads of the urban planning and architecture commissions of the metropolises and the centers of the provinces of the country and recording the experiences of the heads of the meeting, based on the design of a learning process in practice to identify the strategic presuppositions of the priority issues.

Materials and Methods

For this purpose, the themes raised in the two meetings of the heads of the urban planning and architecture commissions were examined. Subjects raised in two meetings: jump in housing production; urban regeneration (renovation and revival of worn out and inefficient urban fabric); urban regeneration (renovation and revival of historical and cultural context); the privacy of cities; construction violations; real estates with a promissory note and no official document; issues of new cities; urban smartening; unsafe buildings; urban resilience and urban crisis management; architecture and urban planning patterns; governance and integrated urban management; city economy and sustainable city income sources; sustainable urban development plans; public and private rights in urban development; urban vitality; real estate and land use; vulnerable groups; issuance of permits and building permits; specialized knowledge of architecture and urban planning were identified. After extracting the thematic axes and issues, according to the intertwining of the issues, the network of issues to find key issues using the Social Network Analysis (SNA) approach based on the input and output degree centrality indicators using the software Ucinet and Net Draw were analyzed. According to the results of the analysis of the problem network, the problems with the highest output degree centrality in the problem network were considered key problems.

* Corresponding author: mohamadjavadkeyhanpour@gmail.com

Findings

By the findings of the analysis of the network, seven key issues include: not using the legal capacities to renew the worn-out and inefficient urban fabric; the spread of construction violations and the inefficiency and lack of deterrence of crimes; lack of integration in the urban management system; violation of urban planning rules and regulations of urban development plans and large-scale change of use; lack of urban services and infrastructure in the peri-urban area; the aggravation of urban crises (water crisis, environmental crises, earthquake, and subsidence) and lack of attention to the capacities within the urban context were identified in the housing production jump plan. In the following, the strategic assumptions of each of the problems according to the background investigation as well as the strategic themes of the statistics and the design of the questionnaire using the methodology of phenomenology and testing of strategic assumptions (SAST), Strategic issues of key issues based on the level of importance and the level of certainty of the correctness of the default were identified with the participation of rating experts and the certain planning region. As an example of the strategic presuppositions of the problem of not using the legal capacities to renew the worn and inefficient urban fabric in the secure planning area, including incentive policies for empowering and improving, and renovating the worn and inefficient urban fabrics, the requirement of municipalities to enter to the category of urban regeneration and fulfilling the legal duties listed in clauses 14 and 21 of municipalities and activating urban regeneration working groups; providing incentives and facilities for residential uses

and commercial buildings for administrative, medical and public services located in worn-out urban contexts and examining the experiences of developing countries in facing worn-out and inefficient urban contexts as agreed upon by the heads of urban planning and architecture commissions. Regarding other critical issues, the partially agreed solution of the heads of urban planning and architecture commissions was presented.

Conclusion

The proposed hybrid approach is an application of complexity management in analyzing the network of problems and revealing the strategies agreed upon by the stakeholders involved, and its efficiency has been presented in the issues raised by the consultative assembly of the heads of the commission for urban planning and architecture of metropolitan cities. In future research, it is suggested that the researchers should form an intervention in the action process during the meeting of the heads of the urban planning and architecture commissions. Discussions should take place in a structured way among the members of the assembly and finally, the summary of the meeting should be presented with attention to problem-oriented learning in practice. In addition, by focusing on the critical issues and strategic assumptions in future research, it is suggested to analyze the stakeholders of the problem and strategies and the strategy implementation mechanism by referring to the stakeholders and determining the roles and limits of duties and responsibilities. Each of the key stakeholders should be provided with a basis for planning to solve the problems and respond to the stakeholders.

COPYRIGHTS

©2022 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

HOW TO CITE THIS ARTICLE

Keyhanpour M.J. Khalifehei K. Analysis of The Network of Problems and Strategic Assumptions of Urban Planning and Architecture of Iran's Metropolises: An Application of Social Network Analysis (SNA) and Strategic Assumptions Surfacing and Testing (SAST). Urban Economics and Planning Vol 4(1):216-230 [In Persian]

DOI: 10.22034/UEP.2023.384656.1326

تحلیل شبکه مسائل و پیش فرض های راهبردی شهر سازی و معماری کلان شهر های کشور: کاربرد از تحلیل شبکه های اجتماعی (SNA) و پدیدار سازی پیش فرض های راهبردی (SAST)

محمدجواد کیهان پور^{۱*}؛ کامران خلیفه ای^۲

۱- دکتری مهندسی عمران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲- دکتری مهندسی عمران، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخ های مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۱۰

چکیده

مقدمه

عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری، بافت فرسوده و ناکارآمد شهری، گسترش حاشیه نشینی و بدمسکنی، ساختمان های نایمن، گسترش تخلفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازدارندگی جرائم اخذ شده، کمبود خدمات شهری و زیرساخت ها در فضای پیراشهری و موارد مشابه به عنوان چالش ها و مسائل در هم تنیده حوزه شهر سازی و معماری کلان شهر های کشور مطرح است. مجمع مشورتی رؤسای کمیسیون های شهر سازی و معماری کلان شهرها و مراکز استان ها، نهادی غیردولتی و مستقل است که به منظور ایجاد شبکه همکاری و بسترسازی برای تبادل تجربیات و اتخاذ تصمیمات مشترک در راستای تحقق هرچه بهتر مفاد قانون شوراها و تحقق مأموریت های شهر سازی و معماری مصوب در اسناد فرادست و مشارکت مؤثر در سیاست گذاری ها، برنامه ریزی ها و تهیه طرح های شهری تشکیل شده است. پژوهش حاضر به تحلیل شبکه مسائل مطرح شده در دو اجلاس مجمع مشورتی رؤسای کمیسیون های شهر سازی و معماری کلان شهرها و مراکز استان های کشور و ثبت تجارب رؤسای اجلاس، مبتنی بر طرح یک فرایند یادگیری در عمل به منظور شناسایی پیش فرض های راهبردی مسائل دارای اولویت می پردازد.

مواد و روش

برای این منظور، ابتدا مضامین مطرح شده در دو اجلاس مجمع رؤسای کمیسیون های شهر سازی و معماری مورد بررسی قرار گرفت. موضوعات مطرح شده در دو اجلاس شامل: جهش تولید مسکن؛ بازآفرینی شهری (نوسازی و احیای بافت فرسوده و ناکارآمد شهری)؛ بازآفرینی شهری (نوسازی و احیای بافت تاریخی و فرهنگی)؛ حریم شهرها؛ تخلفات ساختمانی؛ املاک قولنامه ای و فاقد سند رسمی؛ مسائل شهرهای جدید؛ هوشمندسازی شهری؛ ساختمان های نایمن؛ تاب آوری شهری و مدیریت بحران شهری؛ الگوهای معماری و شهر سازی؛ حکمروایی و مدیریت یکپارچه شهری؛ اقتصاد شهر و منابع درآمدی پایدار شهر؛ طرح های توسعه پایدار شهری؛ حقوق عمومی و خصوصی در شهر سازی؛ نشاط شهری؛ کاربری املاک و اراضی؛ گروه های آسیب پذیر؛ صدور پروانه و مجوز ساختمان؛ دانش تخصصی معماری و شهر سازی شناسایی شد. پس از استخراج محورهای موضوعی و مسائل مطرح شده، با توجه به در هم تنیدگی مسائل، شبکه مسائل به منظور یافتن مسائل کلیدی با استفاده از رویکرد تحلیل شبکه های اجتماعی (SNA) مبتنی بر شاخص های مرکزیت درجه ورودی و خروجی با استفاده از نرم افزار Net Draw و Ucinet مورد تجزیه و تحلیل قرار داده شد. با توجه به نتایج تحلیل شبکه مسائل مطرح شده، مسائلی که دارای بیشترین مرکزیت درجه خروجی در شبکه مسائل بودند، به عنوان مسائل کلیدی در نظر گرفته شدند.

کلمات کلیدی

پدیدار سازی پیش فرض های راهبردی
تحلیل شبکه های اجتماعی
تحلیل شبکه مسائل کلیدی
کمیسیون های شهر سازی و معماری

یافته‌ها

منطبق با یافته‌های تحلیل شبکه هفت مسئله کلیدی شامل: عدم استفاده از ظرفیت‌های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری؛ گسترش تخلفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازدارندگی جرائم اخذشده؛ عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری؛ عدول از ضوابط و مقررات شهرسازی طرح‌های توسعه شهری و تغییر گسترده کاربری در کمیسیون ماده ۵؛ کمبود خدمات شهری و زیرساخت‌ها در فضای پیراشهری؛ تشدید بحران‌های شهری (بحران آب، بحران‌های محیط زیستی، زلزله، فرونشست و...) و بی‌توجهی به ظرفیت‌های درون بافت شهری در طرح جهت تولید مسکن شناسایی شد. در ادامه، پیش‌فرض‌های راهبردی هر یک از مسائل با توجه به بررسی پیشینه و نیز مضامین راهبردی مطرح‌شده احصا و طراحی پرسشنامه با استفاده از روش شناسی پدیدارسازی و آزمودن پیش‌فرض‌های راهبردی (SAST)، پیش‌فرض‌های راهبردی مسائل کلیدی مبتنی بر میزان اهمیت و میزان اطمینان از درستی پیش‌فرض با مشارکت خبرگان رتبه‌بندی و منطقه برنامه‌ریزی مطمئن شناسایی شد. به عنوان نمونه، پیش‌فرض‌های راهبردی مسئله عدم استفاده از ظرفیت‌های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری در منطقه برنامه‌ریزی مطمئن شامل سیاست‌های تشویقی برای توانمندسازی و بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری، الزام ورود شهرداری‌ها به ورود به مقوله بازآفرینی شهری و عمل به وظایف قانونی مندرج در بندهای ۱۴ و ۲۱ شهرداری‌ها و فعال کردن کارگروه‌های بازآفرینی شهری؛ ارائه مشوق‌ها و تسهیلات کاربری‌های مسکونی و

ساختمان‌های تجاری خدماتی اداری درمانی و عمومی واقع در بافت فرسوده شهری و بررسی تجارب کشورهای در حال توسعه در مواجهه با بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری مورد توافق نسبی رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری واقع شده است. در خصوص سایر مسائل بحرانی نیز راهکار مورد توافق نسبی رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری ارائه شد.

نتیجه‌گیری

رویکرد ترکیبی پیشنهادی، کاربردی از مدیریت پیچیدگی در تحلیل شبکه مسائل و آشکارسازی راهبردهای مورد توافق نسبی ذی‌نفعان درگیر است و کارایی آن در مسائل مطرح‌شده مجمع مشورتی رؤسای کمیسیون شهرسازی و معماری کلان‌شهرها ارائه شده است. در پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود پژوهشگران هنگام برگزاری اجلاس مجمع رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری حضور یابند و طرح مداخله در فرایند عمل شکل گیرد. به‌طوری که مباحث‌ها به شکل ساختاریافته میان اعضای مجمع شکل گرفته و در نهایت، جمع‌بندی اجلاس با توجه یادگیری مسئله‌محور در عمل ارائه شود. علاوه بر آن، با تمرکز بر مسائل بحرانی مطرح‌شده و نیز پیش‌فرض‌های راهبردی در پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود ذی‌نفعان مسئله و راهبردها تجزیه و تحلیل شود و سازوکار پیاده‌سازی راهبردها با مراجعه به ذی‌نفعان و تعیین نقش و حدود وظایف و مسئولیت هر یک از ذی‌نفعان کلیدی، زمینه برای برنامه‌ریزی حل مسائل و پاسخ‌گویی ذی‌نفعان مهیا شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری، بافت فرسوده و ناکارآمد شهری، گسترش حاشیه‌نشینی و بدمسکنی، ساختمان‌های نالیمن، گسترش تخلیفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازآرندگی جرائم اخذشده، کمبود خدمات شهری و زیرساخت‌ها در فضای پیراشهری و موارد مشابه به عنوان چالش‌ها و مسائل درهمنه‌تنبه حوزه شهرسازی و معماری کلان‌شهرهای کشور مطرح است. مجمع مشورتی رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری کلان‌شهرها و مراکز استان‌ها، نهادی غیردولتی و مستقل است که به منظور ایجاد شبکه همکاری و بسترسازی برای تبادل تجربیات و اتخاذ تصمیمات مشترک در راستای تحقق هرچه بهتر مفاد قانون شوراهای و تحقق مأموریت‌های شهرسازی و معماری مصوب در اسناد فرادست و مشارکت مؤثر در سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و تهیه طرح‌های شهری تشکیل شده است [۱]. اولین اجلاس دوره ششم کمیسیون‌های شهرسازی و معماری کلان‌شهرها و مراکز استان‌ها در سال ۱۴۰۰ به میزبانی شورای اسلامی شهر تبریز با محوریت بازآفرینی شهری و با موضوعات طرح چشم تولید مسکن و بازآفرینی بافت‌های ناپایدار شهری بررسی و ارزیابی نقش و عملکرد دفاتر تسهیلگری و تسهیلات تشویقی و نوسازی بافت فرسوده، حاشیه‌نشینی شهری و طرح تشکیل جامعه حاشیه‌نشینیان ایران، مدیریت حریم و حفاظت و صیانت از آن و بررسی سند معماری و شهرسازی ایران و سایر مباحث مرتبط برگزار شد [۲]. دومین اجلاس مجمع رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری کلان‌شهرها در راستای تحقق چالش‌های مطرح‌شده در اجلاس‌های قبلی و جلسه هیئت‌رئیس در سال ۱۴۰۱ به میزبانی شورای اسلامی شهر تهران با محوریت «بازآفرینی شهری و توسعه مسکن ملی» با موضوعاتی نظیر قانون چشم تولید مسکن، الگوهای معماری مسکن، الزامات مکان‌یابی مسکن در بافت‌های درون شهر، قرارگاه جهادی مسکن شهرداری تهران، حقوق عامه در شهرسازی، میراث فرهنگی در بافت‌های تاریخی شهرها، تعاملات مجمع با معاونت عمران شهری و روستایی وزارت کشور، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی، کم و کیف طرح‌های توسعه شهری، نحوه تحقق کاربری‌های عمومی سیما و منظر شهری، موضوع شهرسازی و سیمای شهرهای ایرانی و اسلامی، توانمندسازی و بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری، حاشیه‌نشینی، مناطق پرخطر و ساختمان‌های نالیمن، مسائل مربوط به حریم شهرها، ابعاد شهرسازی توسعه‌هوشمند شهرها و سایر موضوعات مرتبط مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت [۳].

پژوهش حاضر به تحلیل شبکه مسائل مطرح‌شده در مجمع مشورتی در این دو اجلاس با استفاده از رویکرد تحلیل شبکه‌های اجتماعی (SNA) به منظور شناسایی مسائل بحرانی و آشکارسازی پیش‌فرض‌های راهبردی حل مسائل بحرانی با استفاده از روش‌شناسی پدیدارسازی و آزمون پیش‌فرض‌های استراتژیک (SAST) که یک رویکرد سیستمی نرم برای مدیریت پیچیدگی دیدگاه‌های متفاوت ذی‌نفعان درگیر مسئله مطرح است [۴] می‌پردازد. برای این منظور، پس از شناسایی مسائل بحرانی با بررسی قوانین و مقررات مربوطه و شناسایی کنشگران، محورهای کلیدی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. در ادامه، به ثبت تجارب رؤسای کلیدی اجلاس مبتنی بر طرح یک فرایند یادگیری در عمل به مداخله سیستمی مسئله‌محور پرداخته و راهکارهای رفع و بهبود مسائل بحرانی و اقدامات مربوطه در راستای راهکارهای پیشنهادی را منطبق با توافق نسبی رؤسای مجمع مشورتی کمیسیون‌های معماری و شهرسازی ارائه خواهد داد. بر این مبنای پرسش پژوهش به این صورت مطرح می‌شود: مسائل بحرانی کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شوراهای اسلامی مراکز استان و کلان‌شهرهای کشور کدامند و پیش‌فرض‌های راهبردی حل مسائل بحرانی چه هستند؟

منطبق با بیان مسئله پژوهش، مطالعات پیشین در سه حوزه مطالعاتی شامل شهرسازی و حریم، بازآفرینی شهری، معماری و طراحی شهری مورد بررسی

قرار گرفت. در حوزه مطالعات شهرسازی منطبق با مسائل کلیدی حوزه شهرسازی کلان‌شهرهای کشور، نوروزی (۱۳۹۹) [۵] به آسیب‌شناسی قوانین و مقررات حریم شهر تهران پرداخت و راهکارهایی با توجه به نیاز به بازنگری اساسی قوانین و مقررات شهری ارائه داد. مرادی و همکاران (۱۴۰۰) [۶] به تحلیل سیاست‌های زمین و مسکن و میزان اثرگذاری این سیاست‌ها بر توسعه کالبدی منطقه ۱۵ شهرداری تهران پرداختند. نتایج پژوهش یادشده نشان داد از میان سیاست‌های مؤثر بر توسعه کالبدی منطقه ۱۵ شهرداری تهران، سیاست‌های تقاضامحور تأثیرگذاری بیشتری نسبت به سیاست‌های عرضه‌محور داشته است؛ و از میان کلیه شاخص‌ها، دخالت مستقیم دولت در بازار زمین (واگذاری‌ها در بخش زمین شهری) بیشترین نقش را ایفا کرده است. نادای طوسی (۱۴۰۰) [۷] به آینده‌نگاری مدیریت حریم پایتخت به روش سناریونگاری پرداخت. در این رابطه از روش‌شناسی آینده‌نگاری به شیوه سناریونگاری مبتنی بر رویکرد کارگاه‌های آینده‌نگاری مشارکتی بهره‌گیری شده است.

در حوزه بازآفرینی شهری اسفندی و همکاران (۱۳۹۹) [۸] به بررسی مداخله شهرداری در افزایش استطاعت‌پذیری مسکن در شهر تهران پرداختند و در نهایت با بررسی مختصر وضعیت مسکن در شهر تهران، شناسایی بسترها، ظرفیت‌ها و خلأهای قانونی و طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط با مقوله مسکن قابل استطاعت و در نهایت، مرور تجارب شهرداری‌ها و دولت محلی دیگر کشورها در امر مسکن کم‌درآمدها، راهکار و پیشنهادهایی را ارائه کردند. جعفری کافی‌آباد (۱۳۹۸) [۹] به بررسی حاشیه‌نشینی در شهر تهران و در محله سعیدآباد شادآباد پرداخت و دست‌آخر، ناظر به مسائل مطرح‌شده در گزارش مردم‌نگاری، پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت زندگی در این کلونی‌ها ارائه داد. امیداری، حسین‌آبادی (۱۳۹۹) [۱۰] به بررسی الگوهای تراکمی توسعه عمودی مسکن (بلندمرتبه‌سازی) و تحلیل اثرات آن بر کیفیت زندگی پرداخت. بر این اساس هدف پژوهش یادشده، مطالعه رابطه کیفیت زندگی با الگوهای تراکمی توسعه عمودی مسکن و ارزیابی اثرات تراکم بر ابعاد، معیارها و شاخص‌های کیفیت زندگی در ناحیه ۳ منطقه ۲۲ شهر تهران است. نتایج پژوهش یادشده نشان می‌دهد کیفیت در الگوی تراکم کم با میانگین ۳/۲۶ نسبت به سایر الگوها دارای وضعیت قابل قبولی است. از مهم‌ترین نتایج آزمون اسپیرمن، همبستگی مؤلفه تراکم با کیفیت زندگی منفی محاسبه شد و اثبات شد با افزایش تراکم، کیفیت زندگی کاهش می‌یابد.

در حوزه معماری و طراحی شهری حاجی‌علی‌اکبری (۱۳۹۶) [۱۱] به بررسی چارچوب‌های توسعه محله‌ای در بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهر تهران پرداخت. ایشان در پژوهش یادشده ضمن مروری بر منابع موجود در خصوص توسعه محله‌ای و تحلیل ویژگی‌ها و شرایط محلات مواجه با فرسودگی تهران، به پیشنهاد چارچوب محتوایی و روند کاری توسعه محله‌ای می‌پردازد. عابدی (۱۳۹۹) [۱۲] به بررسی ابزارهای تأمین مالی و عوامل مؤثر بر مشارکت مردم در بهسازی محیطی شهر سبز در ایران پرداخت. نتایج پژوهش ایشان نشان داد ساختار تأمین مالی استفاده‌شده برای پروژه نوسازی ممکن است در یک شهر و حتی منطقه به دلیل قوانین و شرایط خاص آن مؤثر نباشد؛ در حالی که به طور مؤثری در مناطق دیگر قابل استفاده باشد.

بوچانی و همکاران (۱۴۰۰) [۱۳] به بازآفرینی بافت تاریخی مبتنی بر توسعه میان‌افزا؛ راهکاری در پایداری اجتماعی-اقتصادی شهر پرداختند و ضمن شناخت و بررسی پهنه‌های توسعه میان‌افزای محله دول‌لاجان تهران، اولویت‌ها و ظرفیت‌های توسعه میان‌افزا را مطرح ساختند. حیدرآبادی (۱۴۰۰) نوسازی شهری را به عنوان یکی از راهکارها و تدبیری در مواجهه با فرسودگی پهنه بافت‌های فرسوده مدنظر قرار داد و نشان داد اعتماد اجتماعی، حس همکاری، انسجام اجتماعی و سرمایه اجتماعی درون‌گرا و برون‌گرا؛ سرمایه فرهنگی بیشترین تأثیر را بر مشارکت ساکنان در بازسازی بافت فرسوده داشته‌اند [۱۴].

در حوزه کاربرد مطالعات سیستمی نرم ستیاویری و همکاران (۲۰۲۲) [۱۵] با

هماور بودن (Adversarial): بر اساس این باور استوار است که ذی‌نفعان مختلف، مسائل آشفته را به صورت کاملاً متفاوتی درک می‌کنند و قضاوت درباره چگونگی درگیری با این نوع مسائل تنها پس از ملاحظه تمامی دیدگاه‌های مخالف امکان‌پذیر است.

یکپارچه کردن: مبتنی بر این باور است که گزینه‌های مختلفی را که با توجه به دو اصل مشارکتی بودن و هم‌آوردی ایجاد می‌شوند، باید با هم در یک مرتبه بالاتر ترکیب کرد تا امکان تهیه و اجرای برنامه عملیاتی به وجود آید.

پشتیبانی از ذهن‌های مدیریتی: مبتنی بر این باور است که مدیران با مفروضات متفاوتی که نشان از پیچیدگی ماهیت مسائل آزاددهنده دارند، مواجه می‌شوند و به درک عمیق‌تری به دشواری‌های پیش روی سازمان و استراتژی‌های مناسبی که آن‌ها را قادر به حرکت رو به جلو می‌کند، دست می‌یابند [۲۱].

در اجرای مراحل رویکرد SAST چهار اصل به کار گرفته می‌شود و چهار مرحله اصلی شامل تشکیل گروه؛ آشکار کردن پیش‌فرض‌ها؛ مباحثات دیالکتیکی و یکپارچه‌سازی (سنتر) [۲۲]. روش‌های مورد استفاده در SAST عبارت‌اند از: تحلیل ذی‌نفعان، تصریح پیش‌فرض‌ها و رتبه‌بندی پیش‌فرض‌ها که همگی از مرحله پدیدارسازی پیش‌فرض‌ها در روش‌شناسی پشتیبانی می‌کنند. در روش تحلیل ذی‌نفعان از گروه‌ها خواسته می‌شود تا فهرست افراد، احزاب و گروه‌هایی را که موفقیت یا عدم موفقیت استراتژی پیشنهادی در صورت اجرا به آنان وابسته است، مشخص کنند. در روش تصریح پیش‌فرض‌ها از هر گروه خواسته می‌شود تا مشخص کنند بر اساس چه پیش‌فرض‌هایی معتقدند استراتژی هریک از ذی‌نفعان با موفقیت همراه خواهد بود. روش سوم رتبه‌بندی پیش‌فرض‌ها با توجه به دو معیار اهمیت بر موفقیت یا عدم موفقیت و احتمال درستی پیش‌فرض اقدام به رتبه‌بندی پیش‌فرض‌ها می‌کند و در نهایت، پراهمیت‌ترین پیش‌فرض‌هایی را که استراتژی پیشنهادی مشارکت‌کنندگان به آن وابسته است، مشخص می‌شود.

نتایج در نموداری با توجه به میزان اهمیت پیش‌فرض‌ها در طیف کمترین تا بیشترین و اطمینان از درستی در طیف کمترین تا بیشترین به نمایش داده می‌شوند. پیش‌فرض‌هایی که در قسمت راست و بالای نمودار (بیشترین اهمیت و بیشترین اطمینان از درستی) قرار دارند، ناحیه مطمئن در برنامه‌ریزی (Certain planning region) را تشکیل می‌دهند [۲۲].

مشارکت‌کنندگان پژوهش بر مبنای تحلیل ذی‌نفعان مسائل کلیدی مطرح شده در دو اجلاس مجمع مشورتی رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شورای اسلامی کلان‌شهرها و مراکز استان‌ها هنگام پژوهش شناسایی شد. در این پژوهش اطلاعات مورد نیاز از مستندات، گزارش‌ها، قوانین و مقررات مرتبط، پژوهش‌های پیشین در محورهای موضوعی اولویت‌دار و مباحثه‌های نیمه‌ساختار یافته با رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شورای اسلامی کلان‌شهرها و مراکز استان‌ها گردآوری شده است، به طوری که پس از شناسایی مسائل کلیدی کمیسیون‌های معماری و شهرسازی از هر یک مشارکت‌کنندگان خواسته شد، مضامین راه‌حل محور مطرح شده در دو اجلاس را مورد بازبینی قرار دهند. طی این جلسات پیش‌فرض‌های راهبردی هر یک از مشارکت‌کنندگان آشکار و نتایج در اختیار سایر مشارکت‌کنندگان قرار گرفت و در نهایت، طی جلسه پایانی مورد توافق نسبی کلیه مشارکت‌کنندگان قرار گرفت. در ادامه، با طرح پرسش میزان اهمیت و اطمینان از درستی فرض‌های راهبردی مورد تحلیل قرار گرفت. این فرایند طی چندین جلسه مشترک و با تکی به انجام رسیده است. در مرحله شناسایی مسائل بحرانی، ماتریس شبکه با استفاده از ابزار پرسشنامه تکمیل شده و ماتریس شبکه در نرم‌افزار Ucinet تحلیل و در نرم‌افزار Net Draw ترسیم شده است.

یافته‌های پژوهش

منطبق با بیان مسئله و روش‌شناسی پژوهش پس از شناسایی محورها و مسائل مطرح شده در دو اجلاس رؤسای کمیسیون‌های معماری و شهرسازی، به منظور شناسایی مسائل کلیدی با توجه به درهم‌تنیدگی مسائل با استفاده از

استفاده از SAST توسعه کارآفرینی جوانان را مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند و راهکارهای حل مسائل پیچیده کارآفرینی جوانان را برای برنامه‌ریزی ملی در کشورها ارائه کردند. بچری و همکاران (۲۰۲۱) [۱۶] به شناسایی استراتژی‌های توسعه گردشگری بر اساس رقابت منطقه‌ای با استفاده از SAST پرداختند. سوسانتو و همکاران (۲۰۱۸) [۱۷] راهکارهای توسعه کسب‌وکار را با استفاده از SAST در بنگاه‌های اقتصادی اندونزی مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. صلاح‌الدین و همکاران (۲۰۱۹) [۱۸] به توسعه مدل حکمرانی یکپارچه دانشگاه در اندونزی پرداختند.

در حوزه مطالعات تحلیل شبکه اجتماعی صمدی فروشانی و همکاران (۱۴۰۱) [۱۹] به تحلیل سیستم حکمرانی شبکه‌ای توسعه پایدار مناطق محروم با تأکید بر نقش حکمرانی شبکه‌ای در حل مسائل سیستم‌های پیچیده با استفاده از رویکرد SNA پرداختند.

بررسی پژوهش‌های پیشین تا جایی که از دید محقق گذشت، نشان می‌دهد در هر یک از محورهای موضوعی مطالعات گسترده‌ای در حوزه مسائل مطرح شده کمیسیون‌های شهرسازی و معماری کلان‌شهرها و مراکز استان کشور وجود دارد. با این وجود تا کنون پژوهشی به طبقه‌بندی مسائل مطرح شده و تحلیل شبکه مسائل با استفاده از رویکرد تحلیل شبکه‌های اجتماعی (SNA) به منظور یافتن مسائل کلیدی نپرداخته است. علاوه بر آن، طرح یک فرایند سیستمی یادگیری در عمل مبتنی بر پدیدارسازی و آزمودن پیش‌فرض‌های استراتژیک (SAST) در شناسایی راهکارهای مورد توافق نسبی رؤسای مجمع مشورتی کمیسیون‌های شهرسازی و معماری کلان‌شهرها و مراکز استان‌ها نوآوری پژوهش حاضر است.

روش‌شناسی پژوهش

روش‌شناسی پژوهش حاضر مبتنی بر طرح مداخله سیستمی نرم با استفاده از ترکیب دو رویکرد تحلیل شبکه‌های اجتماعی (SNA) و رویکرد پدیدارسازی و بررسی پیش‌فرض‌های استراتژیک یا SAST (Strategic Assumption Surfacing Testing) برای یادگیری در موقعیت مسائل پیچیده است. با توجه به درهم‌تنیدگی مسائل مطرح شده در کمیسیون‌های شهرسازی و معماری با استفاده از رویکرد تحلیل شبکه‌های اجتماعی، شبکه ارتباطی میان مسائل با استفاده از مفاهیم مرکزیت در شبکه تحلیل می‌شوند. تحلیل شبکه رویکردی برای مطالعه ساختارهای اجتماعی با استفاده از تئوری گراف است (محمدی کنگرانی و حسین‌زاده، ۱۳۹۵) [۲۰]. مهم‌ترین مفاهیم در تئوری شبکه‌ها عبارت‌اند از:

شبکه: شبکه مجموعه‌ای از حداقل سه نقطه و تعدادی یال است که نشان‌دهنده وجود داشتن یا نداشتن ارتباط میان نقطه‌ها است. نقاط می‌توانند افراد، گروه‌ها، واحدها و یا سازمان‌ها باشند.

مرکزیت: به طور کلی مرکزیت دارای مفهوم گسترده‌ای است که برای شناسایی و تعیین مهم‌ترین کنشگران و یا ارتباطات در یک شبکه استفاده می‌شود و از مهم‌ترین و کاربردی‌ترین مرکزیت‌ها، مرکزیت درجه است. ارزش مرکزیت درجه هر نقطه تنها با شمارش تعداد همسایگان به دست می‌آید. هرچه میزان درجه یک نقطه بیشتر باشد، دسترسی آن به منابع بیشتر و مرکزی‌تر محسوب می‌شود. این مرکزیت در گره‌های جهت‌دار، دو نوع ورودی و خروجی دارد.

روش‌شناسی پدیدارسازی و بررسی پیش‌فرض‌های استراتژیک یکی از رویکردهای سیستمی نرم است که می‌کوشد تا کشمکش‌ها را آشکار و علنی کند و به عنوان تنها راه دستیابی به سنتزی سازنده از جهان‌بینی‌های مختلف، همه آن‌ها را هدایت و همسو کند. چهار اصل توسط ماسون و میتروف (۱۹۸۱) به عنوان زیربنای رویکرد SAST معرفی و برجسته شده‌اند.

مشارکتی بودن: مبتنی بر این باور است که باید ذی‌نفعان مختلف را درگیر کرد، زیرا دانش و منابع مورد نیاز برای حل مسائل آشفته و اجرای راه‌حل در میان گروه‌های مختلف در بخش‌ها و سطوح مختلف سازمان و همچنین، گروه‌های خارج از سازمان پراکنده است.

رویکرد تحلیل شبکه‌های اجتماعی ماتریس شبکه مسائل توسط گروه خبرگان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای این منظور، پس از شناسایی مسائل مطرح شده کمیسیون‌های معماری و شهرسازی از هر یک مشارکت‌کنندگان خواسته شد مضامین مسئله‌محور مطرح شده در دو اجلاس را مورد بازبینی قرار دهند. در این راستا، ۲۸ مسئله مطرح شده در دو اجلاس مورد توافق نسبی کلیه مشارکت‌کنندگان قرار گرفت. جدول ۱ مسائل مطرح شده را ارائه کرده است.

جدول ۱. مسائل مطرح شده در دو اجلاس مجمع مشورتی رؤسای کمیسیون‌های معماری و شهرسازی

ردیف	مسئله مطرح شده در دو اجلاس	ردیف	مسئله مطرح شده در دو اجلاس
۱	بی‌توجهی به ظرفیت‌های درون بافت شهری در طرح جهش تولید مسکن	۲	چالش‌های ممنوعیت صدور پروانه برای املاک قولنامه‌ای
۳	عدم واگذاری اراضی دستگاه‌های دولتی در طرح جهش تولید مسکن	۴	عدم جاری‌سازی قوانین شهرهای جدید و تمرکز بر دیدگاه سکونتگاهی و کم‌توجهی به شهرسازی
۵	عدم استفاده از ظرفیت‌های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری	۶	عقب‌ماندگی در عرصه فناوری اطلاعات و هوشمندسازی شهری
۷	تغییر کاربری اراضی و تخریب منابع طبیعی در طرح جهش تولید مسکن	۸	مناطق ناایمن و پرخطر و هزینه‌های بالای ایمن‌سازی ساختمان
۹	بی‌کیفیتی در طراحی و ساخت طرح‌های پیشین تولید مسکن	۱۰	تشدید بحران‌های شهری (بحران آب، محیط زیست، زلزله، فرونشست و...)
۱۱	تخریب بافت تاریخی و فرهنگی شهرهای کشور	۱۲	تغییر کاربری و عدم صیانت از باغ‌های کشور
۱۳	کمبود خدمات شهری و زیرساخت‌ها در فضای پیراشهری	۱۴	کم‌توجهی به معماری و شهرسازی (نظام‌مندسازی ساخت‌وساز، نظارت بر معماران و...)
۱۵	تعیین تکلیف ساختار شهرداری برای ورود به مقوله بازآفرینی شهری	۱۶	عدم شفافیت در نظام تصمیم‌گیری شهرسازی و معماری و در نتیجه عدم پاسخ‌گویی
۱۷	فقدان استفاده از الگوی معماری ایرانی اسلامی در طراحی شهرها و مسکن	۱۸	عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری
۱۹	رشد و توسعه پراکنده و بی‌قاعده مراکز جمعیتی و اسکان غیررسمی در فضای پیراشهری	۲۰	منابع درآمدی ناپایدار شهرداری بر پایه جرائم و تخلفات ساختمانی
۲۱	نبود ضوابط و مقررات شهرسازی حرائم مورد ادعای دستگاه‌ها و واحدهای صنعتی	۲۲	بلاتکلیفی آرای قلع و قمع صادر شده کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها
۲۳	طولانی بودن زمان تهیه و تصویب طرح‌های جامع و تفصیلی شهرها	۲۴	تضعیف حقوق عمومی و خصوصی در حوزه‌های مرتبط با معماری و شهرسازی
۲۵	فروش و انتقال پادگان‌ها به خارج از حریم شهرها	۲۶	چالش در فرایند صدور پروانه و اخذ مجوزهای ساختمانی
۲۷	گسترش تخلفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازدارندگی اخذ جرائم	۲۸	عدم تخصص‌گرایی و انحراف از تخصص معماری و شهرسازی در مدیریت شهری

در ادامه از آن‌ها خواسته شد با توجه به مضمون مورد هدف مسائل مطرح شده، مضامین مشترک در هم ادغام و مضامین دارای اهمیت کمتر حذف شوند. پس از دو مرحله پایش مسائل مطرح شده در ۱۵ مسئله ادغام و ماتریس شبکه‌ای ارائه شده است.

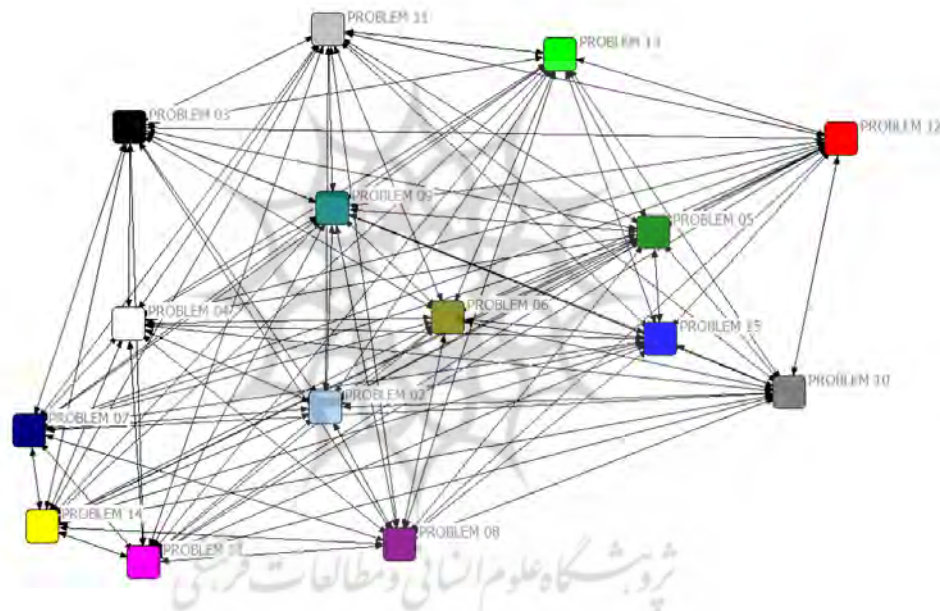
جدول ۲. مسائل مطرح شده پس از دو مرحله پایش خبرگان

نماد	مسائل مطرح شده در دو اجلاس رؤسای کمیسیون‌های معماری و شهرسازی
PRB 01	بی‌توجهی به ظرفیت‌های درون بافت شهری در طرح جهش تولید مسکن
PRB 02	عدم استفاده از ظرفیت‌های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری
PRB 03	کمبود خدمات شهری و زیرساخت‌ها در فضای پیراشهری
PRB 04	فقدان استفاده از الگوی معماری ایرانی اسلامی در طراحی شهرها و مسکن
PRB 05	طولانی بودن زمان تهیه و تصویب طرح‌های جامع و تفصیلی شهرها
PRB 06	انتقال پادگان‌ها به خارج از حریم شهر و تبدیل آن به فضاهای باز و سبز شهری و حفظ آن به عنوان اراضی ذخیره
PRB 07	گسترش تخلفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازدارندگی اخذ جرائم
PRB 08	چالش‌های ممنوعیت صدور پروانه برای املاک قولنامه‌ای
PRB 09	مناطق ناایمن و پرخطر و هزینه‌های بالای ایمن‌سازی ساختمان
PRB 10	تشدید بحران‌های شهری (بحران آب، محیط زیست، زلزله، فرونشست و...)

مسائل مطرح شده در دو اجلاس رؤسای کمیسیون های معماری و شهرسازی	نماد
عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری	PRB 11
בלاتکلیفی آرای قلع و قمع صادر شده کمیسیون های ماده ۱۰۰ قانون شهرداری ها	PRB 12
چالش در فرایند صدور پروانه و اخذ مجوزهای ساختمانی	PRB 13
عدول از ضوابط و مقررات شهرسازی طرح های توسعه شهری و تغییر گسترده کاربری در کمیسیون های ماده ۵ و بی توجهی به ضوابط و مقررات شهرسازی طرح های جامع و تفصیلی	PRB 14
تعارض منافع و تخریب گسترده حرایم شهری	PRB 15

تأثیرگذاری و تأثیرپذیری مسائل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. شکل ۱ شبکه ارتباطی مسائل مطرح شده دو اجلاس را ارائه کرده است.

بر مبنای ماتریس شبکه مسائل پرسشنامه طراحی شد و از مشارکت کنندگان خواسته شد میزان اثرگذاری و اثرپذیری مسائل را به صورت شبکه ای در یک طیف ۵ تایی مورد ارزیابی قرار دهند. بر مبنای میانگین نظر خبرگان، میزان

شکل ۱. تحلیل شبکه مسائل مطرح شده در دو اجلاس مجمع رؤسای کمیسیون های شهرسازی و معماری

جدول ۳. نتیجه تجزیه و تحلیل شبکه مسائل مطرح شده دو اجلاس را با توجه به شاخص های مرکزیت درجه ارائه کرده است.

جدول ۳. نتیجه تجزیه و تحلیل ماتریس شبکه مسائل مطرح شده دو اجلاس

	مرکزیت درجه ورودی	مرکزیت درجه خروجی	مرکزیت درجه ورودی نرمال	مرکزیت درجه خروجی نرمال
PRB 01	۲۸.۳۳۳	۲۳.۳۳۳	۲.۰۲۴	۲.۲۸۱
PRB 02	۳۴.۸۳۳	۳۵.۳۳۳	۲.۴۸۸	۲.۵۳۴
PRB 03	۳۱.۰۰۰	۳۴.۰۰۰	۲.۲۱۴	۲.۴۲۹
PRB 04	۱۷.۳۳۳	۱۷.۳۳۳	۱.۳۳۸	۱.۳۳۸
PRB 05	۲۷.۶۶۷	۲۷.۰۰۰	۱.۹۷۶	۱.۹۲۹
PRB 06	۲۲.۶۶۷	۲۴.۳۳۳	۱.۶۱۹	۱.۷۳۸
PRB 07	۳۴.۶۶۷	۳۱.۰۰۰	۲.۴۷۶	۲.۲۱۴
PRB 08	۳۱.۰۰۰	۲۶.۰۰۰	۲.۲۱۴	۱.۸۵۷

مرکزیت درجه ورودی نرمال	مرکزیت درجه خروجی نرمال	مرکزیت درجه ورودی	مرکزیت درجه خروجی
۱.۷۱۴	۱.۸۱۰	۲۴.۰۰۰	۲۵.۲۳۳
۲.۴۱۷	۲.۱۶۷	۳۳.۸۳۳	۳۰.۳۳۳
۲.۳۸۱	۲.۲۸۶	۳۳.۳۳۳	۳۲.۰۰۰
۱.۷۸۶	۱.۸۳۳	۲۵.۰۰۰	۲۵.۶۶۷
۱.۷۸۶	۱.۸۸۱	۲۵.۰۰۰	۲۶.۳۳۳
۲.۲۶۲	۲.۲۳۸	۳۱.۶۶۷	۳۱.۳۳۳
۱.۸۸۱	۲.۰۷۱	۲۶.۳۳۳	۲۹.۰۰۰

با توجه به نتایج تحلیل شبکه مسائل مطرح شده، مسائلی که دارای مرکزیت درجه خروجی نرمال بیشتر از ۲ در شبکه مسائل بودند، به عنوان مسائل کلیدی خبرگان را نشان می‌دهد. در نظر گرفته شدند. جدول ۴ مسائل کلیدی احصا شده را منطبق با توافق

جدول ۴. مسائل کلیدی احصا شده منطبق با توافق خبرگان

نماد	مسائل مطرح شده در دو اجلاس رؤسای کمیسیون‌های معماری و شهرسازی
PRB 01	عدم استفاده از ظرفیت‌های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری
PRB 02	گسترش تخلفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازدارندگی جرائم اخذ شده
PRB 03	عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری
PRB 04	عدول از ضوابط و مقررات شهرسازی طرح‌های توسعه شهری و تغییر گسترده کاربری در کمیسیون ماده ۵
PRB 05	کمبود خدمات شهری و زیرساخت‌ها در فضای پیراشهری
PRB 06	تشدید بحران‌های شهری (بحران آب، بحران‌های محیط زیستی، زلزله، فرونشست و...)
PRB 07	بی‌توجهی به ظرفیت‌های درون بافت شهری در طرح جهش تولید مسکن

در ادامه برای ۷ مسئله کلیدی مطرح شده، مضامین راه‌حل محور مطرح شده در ۵ پیش‌فرض‌های راهبردی رؤسای کمیسیون‌های معماری و شهرسازی در دو اجلاس رؤسای کمیسیون‌های معماری و شهرسازی شناسایی شدند. جدول راستای حل مسائل کلیدی شناسایی شده را ارائه داده است.

جدول ۵. پیش‌فرض‌های مطرح شده در دو اجلاس رؤسای کمیسیون‌های معماری و شهرسازی

نماد	مسائل کلیدی مطرح شده	پیش‌فرض‌های راهبردی مطرح شده
PRB 01	عدم استفاده از ظرفیت‌های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری	پیشنهاد طرح تشکیل سازمان‌های مردم‌نهاد جهت مشارکت شهروندان ساکن در بافت‌های فرسوده سیاست‌های تشویقی برای توانمندسازی و بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری الزام ورود شهرداری‌ها به ورود به مقوله بازآفرینی شهری و عمل به وظایف قانونی مندرج در بندهای ۱۴ و ۲۱ شهرداری‌ها ارائه مشوق‌ها و تسهیلات کاربری‌های مسکونی و ساختمان‌های تجاری خدماتی اداری درمانی و عمومی واقع در بافت فرسوده شهری بررسی تجارب کشورهای در حال توسعه در مواجهه با بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری
PRB 02	گسترش تخلفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازدارندگی جرائم اخذ شده	اصلاح جرم‌انگاری تخلفات ساختمانی به عنوان راهکار عملی در کنترل تخلفات ساختمانی تشکیل دادگاه ویژه رسیدگی به تخلفات ساختمانی که در مصوبه سند جامع راهبردی ساختاری طرح جامع شهر تهران نیز به آن اشاره شده پیگیری تعیین تکلیف آرا قلع و قمع صادر شده کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها الزامات تهیه آیین‌نامه اجرایی مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان تأمین منابع مالی و اقتصادی پایدار شهرداری‌ها
PRB 03	عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری	تسهیل‌سازی و ایجاد گفت‌وگو در نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری شهری و معماری عضویت رسمی کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شوراهای اسلامی در کمیسیون‌های ماده ۵ به منظور افزایش قدرت مداخلات شوراهای تصمیم‌گیری‌های حوزه شهرسازی پیگیری تشکیل کمیته مشترک مجمع با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، معاونت عمران شهری و روستایی وزارت کشور، معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی، معاونت حقوق عامه دادستانی کل کشور و شرکت عمران شهرهای جدید وزارت راه و شهرسازی شکل‌گیری حکومت محلی در کنار ملی و مدیریت یکپارچه شهری

نماد	مسائل کلیدی مطرح شده	پیش فرض‌های راهبردی مطرح شده
PRB 04	عدول از ضوابط و مقررات شهرسازی طرح‌های توسعه شهری و تغییر گسترده کاربری در کمیسیون ماده ۵	تدوین اسناد توسعه محلات به عنوان سطح سوم اسناد و طرح‌های توسعه شهری (طرح جامع) در دستور کار شهرداری‌ها؛ انجام اقدامات توسعه و عمران با توجه به نتایج مطالعات اسناد توسعه محله قبل از هرگونه اقدام عملی سند توسعه محلی و پروژه‌های توسعه محلی اصلاح قانون باغات تغییر کاربری اراضی نظامی دارای قابلیت سکونتگاهی در درون بافت شهری پیگیری عضویت رسمی کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شوراهای اسلامی در کمیسیون‌های ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری
PRB 05	کمبود خدمات شهری و زیرساخت‌ها در فضای پیراشهری	مدیریت زمین برای توزیع متناسب جمعیت در شهرهای جدید به‌کارگیری الگوهای نوین مدیریت توسعه شهرهای جدید به‌کارگیری مشاوران مجرب در تعیین نقشه راه توسعه شهرهای جدید توجه به بخش خصوصی و جلب مشارکت غیردولتی
PRB 06	تشدید بحران‌های شهری (بحران آب، بحران‌های محیط زیستی، زلزله، فرونشست و ...)	پیگیری شهر حساس به آب و دوستدار محیط‌زیست مدیریت منابع طبیعی با رویکردهای نوین علمی اجرای پدافند غیرعامل در شهرسازی پیگیری انجام تکالیف بندهای ۱۴ و ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها نیاز به پژوهش در حوزه‌های تاب‌آوری شهری و مدیریت بحران شهری
PRB 07	بی‌توجهی به ظرفیت‌های درون بافت شهری در طرح جهش تولید مسکن	نیازسنجی و انجام مطالعات جامع و مکان‌یابی دقیق و درست استقرار طرح جهش ملی توسعه مسکن توجه به اسناد بالادستی و طرح‌های توسعه شهرها از جمله طرح جامع و تفصیلی شهرها پیگیری اختصاص سهمی از پروژه‌های تولید مسکن کشور به اراضی درونی مناطق بافت فرسوده و حاشیه‌نشین و اراضی متصل به بافت شهری پیگیری عملیاتی کردن ماده ۱۱ و ماده ۱۲ قانون جهش تولید مسکن و ملزم کردن شوراهای شهر و شهرداری‌ها برای شناسایی اراضی دستگاه‌ها لزوم توجه به کیفیت در طراحی و ساخت مسکن و تناسب آن با فرهنگ و سنن ایرانی و اقلیم و محیط طبیعی مدیریت زنجیره تولید مصالح برای تولید یک میلیون مسکن استفاده از نخبگان در حوزه تولید مسکن توجه به برقراری عدالت اجتماعی در خصوص مسکن

در ادامه ضمن طراحی پرسشنامه و تشکیل پنل خبرگان، از مشارکت‌کنندگان مد نظر است، بیان کنید. به نظر شما نحوه پیگیری از بخش‌های مختلف درون سازمانی و برون سازمانی پیاده‌سازی راهکارهای مطرح شده و پیشنهادی به چه صورت است؟ با توجه به نظرات خبرگان، میانگین میزان اهمیت و احتمال درستی پیش‌فرض‌های راهبردی همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود استخراج شد. در نهایت، بر مبنای نقطه برشی ۲/۵ منطقه برنامه‌ریزی مطمئن شناسایی شد. نتایج رتبه‌بندی در شکل ۲ ارائه شده است.

در ادامه ضمن طراحی پرسشنامه و تشکیل پنل خبرگان، از مشارکت‌کنندگان مد نظر است، بیان کنید. به نظر شما نحوه پیگیری از بخش‌های مختلف درون سازمانی و برون سازمانی پیاده‌سازی راهکارهای مطرح شده و پیشنهادی به چه صورت است؟

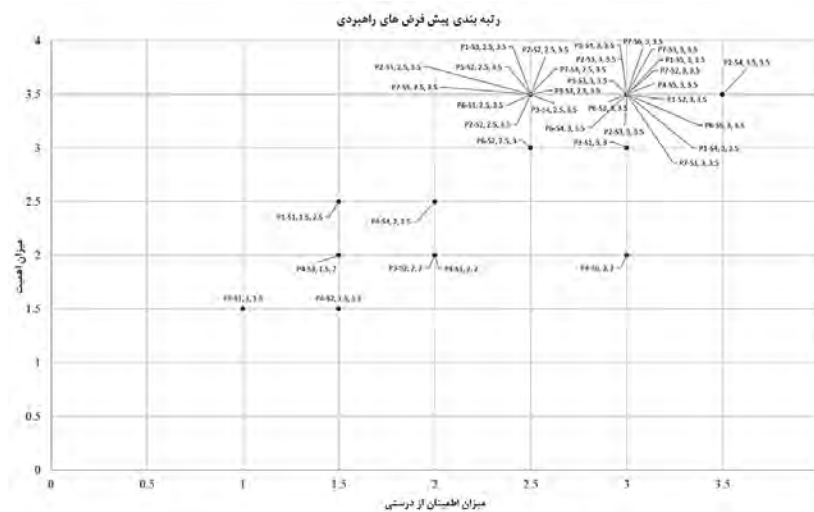
۱- این پیش‌فرض از نظر تأثیری که بر موفقیت یا شکست حل مسئله مطرح شده دارد تا چه حد مهم است؟

۲- چقدر نسبت به احتمال درستی محتوای پیش‌فرض‌ها اطمینان دارید؟ علاوه بر آن، چنانچه راهکار و اقدامات دیگری در راستای حل مسائل کلیدی

جدول ۶. میانگین میزان اهمیت و احتمال درستی مبتنی بر نظرات خبرگان

مسائل کلیدی مطرح شده	پیش فرض‌های راهبردی مطرح شده	میزان اهمیت	احتمال درستی
عدم استفاده از ظرفیت‌های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری	پیشنهاد طرح تشکیل سازمان‌های مردم‌نهاد جهت مشارکت شهروندان ساکن در بافت‌های فرسوده	۱.۵	۲.۵
	سیاست‌های تشویقی برای توانمندسازی و بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری	۳	۳.۵
	الزام ورود شهرداری‌ها به ورود به مقوله بازآفرینی شهری و عمل به وظایف قانونی مندرج در بندهای ۱۴ و ۲۱ شهرداری‌ها و فعال کردن کارگروه‌های بازآفرینی شهری	۲.۵	۳.۵
	ارائه مشوق‌ها و تسهیلات کاربری‌های مسکونی و ساختمان‌های تجاری خدماتی اداری درمانی و عمومی واقع در بافت فرسوده شهری	۳	۳.۵
بررسی تجارب کشورهای در حال توسعه در مواجهه با بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری		۳	۳.۵

احتمال درستی	میزان اهمیت	پیش فرض‌های راهبردی مطرح شده	مسائل کلیدی مطرح شده
۳.۵	۲.۵	اصلاح جرم‌انگاری تخلفات ساختمانی به عنوان راهکار کنترل تخلفات ساختمانی	گسترش تخلفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازدارندگی جرائم اخذ شده
۳.۵	۲.۵	تشکیل دادگاه ویژه رسیدگی به تخلفات ساختمانی که در مصوبه سند جامع راهبردی ساختاری طرح جامع شهر تهران نیز به آن اشاره شده	
۳.۵	۳	پیگیری تعیین تکلیف آرای قلع و قمع صادر شده کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها	
۳.۵	۳	الزامات تهیه آیین‌نامه اجرایی مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان	
۳.۵	۳.۵	تأمین منابع مالی و اقتصادی پایدار شهرداری‌ها	
۳	۳	نهادسازی و ایجاد گفتمان در نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری شهرسازی و معماری	عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری
۲	۲	عضویت رسمی کمیسیون‌های شهرسازی و معماری در کمیسیون‌های ماده ۵ به منظور افزایش قدرت مداخلات شوراها در تصمیم‌گیری‌های حوزه شهرسازی	
۳.۵	۲.۵	پیگیری تشکیل کمیته مشترک مجمع با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، معاونت عمران شهری و روستایی وزارت کشور، معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی، معاونت حقوق عامه دادستانی کل کشور و شرکت عمران شهرهای جدید وزارت راه و شهرسازی	
۳.۵	۲.۵	شکل‌گیری حکومت محلی در کنار ملی و مدیریت یکپارچه شهری	
۲	۲	تدوین اسناد توسعه محلات به عنوان سطح سوم اسناد و طرح‌های توسعه شهری (طرح جامع) در دستور کار شهرداری‌ها؛	
۱.۵	۱.۵	انجام اقدامات توسعه و عمران با توجه به نتایج مطالعات اسناد توسعه محله قبل از هر گونه اقدام عملی	عدول از ضوابط و مقررات شهرسازی طرح‌های توسعه شهری و تغییر گسترده کاربری در کمیسیون ماده ۵
۲	۱.۵	سند توسعه محلی و پروژه‌های توسعه محلی	
۲.۵	۲	اصلاح قانون باغ‌ها	
۳.۵	۳	تغییر کاربری اراضی نظامی دارای قابلیت سکونتگاهی در درون بافت شهری	
۲.۵	۳	پیگیری عضویت رسمی کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شوراهای اسلامی در کمیسیون‌های ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری	
۱.۵	۱	مدیریت زمین برای توزیع متناسب جمعیت در شهرهای جدید	کمبود خدمات شهری و زیرساخت‌ها در فضای پیراشهری
۳.۵	۲.۵	توجه به بخش خصوصی و جلب مشارکت غیردولتی	
۳.۵	۳	به‌کارگیری مشاوران مجرب در تبیین نقشه راه توسعه شهرهای جدید	
۳.۵	۳	به‌کارگیری الگوهای نوین مدیریت توسعه شهرهای جدید	
۳.۵	۲.۵	پیگیری شهر حساس به آب و دوستاندار محیط زیست	تشدید بحران‌های شهری (بحران آب، بحران‌های محیط زیستی، زلزله، فرونشست و...)
۳	۲.۵	مدیریت منابع طبیعی با رویکردهای نوین علمی	
۳.۵	۳	اجرای پدافند غیرعامل در شهرسازی	
۳.۵	۳	پیگیری انجام تکالیف بندهای ۱۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها	
۳.۵	۳	نیاز به پژوهش در حوزه‌های تاب‌آوری شهری و مدیریت بحران شهری	
۳.۵	۳	نیازسنجی و انجام مطالعات جامع و مکان‌یابی دقیق و درست استقرار طرح جهش ملی توسعه مسکن	بی‌توجهی به ظرفیت‌های درون بافت شهری در طرح جهش تولید مسکن
۳.۵	۳	توجه به اسناد بالادستی و طرح‌های توسعه شهرها از جمله طرح جامع و تفصیلی شهرها	
۳.۵	۳	پیگیری اختصاص سهمی از پروژه‌های تولید مسکن کشور به اراضی درونی مناطق بافت فرسوده و حاشیه‌نشین و اراضی متصل به بافت شهری	
۳.۵	۲.۵	پیگیری عملیاتی کردن ماده ۱۱ و ماده ۱۲ قانون جهش تولید مسکن و ملزم کردن شوراهای شهر و شهرداری‌ها برای شناسایی اراضی دستگاه‌ها	
۳.۵	۲.۵	لزوم توجه به کیفیت در طراحی و ساخت مسکن و تناسب آن با فرهنگ و سن ایرانی و اقلیم و محیط طبیعی	
۳.۵	۳	مدیریت زنجیره تولید مصالح برای تولید یک میلیون مسکن	
۳.۵	۲.۵	استفاده از نخبگان در حوزه تولید مسکن	

شکل ۲. رتبه بندی پیش فرض های راهبردی مسائل کلیدی مطرح شده در اجلاس مجمع کمیسیون های شهرسازی و معماری

برنامه ریزی و مسائل بحرانی متناظر با آن احصا شد. جدول ۷ نتایج نهایی مسائل کلیدی و پیش فرض های راهبردی مطرح شده در دو اجلاس مجمع رؤسای کمیسیون های شهرسازی و معماری شوراهای اسلامی کلان شهرها و مراکز استان های کشور را ارائه کرده است.

با توجه به میزان اهمیت پیش فرض ها در طیف کمترین تا بیشترین و اطمینان از درستی در طیف کمترین تا بیشترین در شکل ۲ نمایش داده شده است. با توجه به پیش فرض هایی که در قسمت راست و بالای نمودار (بیشترین اهمیت و بیشترین اطمینان از درستی) قرار دارند، ناحیه مطمئن برای برنامه ریزی تعیین شد. در ادامه پیش فرض های ناحیه مطمئن برای

جدول ۷. پیش فرض های راهبردی در ناحیه مطمئن برنامه ریزی مسائل بحرانی مطرح شده

پیش فرض راهبردی کلیدی	مسئله بحرانی
سیاست های تشویقی برای توانمندسازی و بهسازی و نوسازی بافت های فرسوده و ناکارآمد شهری	عدم استفاده از ظرفیت های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری
الزام ورود شهرداری ها به ورود به مقوله بازآفرینی شهری و عمل به وظایف قانونی مندرج در بندهای ۱۴ و ۲۱ شهرداری ها و فعال کردن کارگروه های بازآفرینی شهری	
ارائه مشوق ها و تسهیلات کاربری های مسکونی و ساختمان های تجاری خدماتی اداری درمانی و عمومی واقع در بافت فرسوده شهری	
بررسی تجارب کشورهای در حال توسعه در مواجهه با بافت های فرسوده و ناکارآمد شهری	
اصلاح جرم انگاری تخلفات ساختمانی به عنوان راهکار عملی در کنترل تخلفات ساختمانی	گسترش تخلفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازدارندگی جرائم اخذ شده
تشکیل دادگاه ویژه رسیدگی به تخلفات ساختمانی که در مصوبه سند جامع راهبردی ساختاری طرح جامع شهر تهران نیز به آن اشاره شده	
پیگیری تعیین تکلیف آرای قلع و قمع صادر شده کمیسیون های ماده ۱۰۰ قانون شهرداری ها	
الزامات تهیه آیین نامه اجرایی مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان	
تامین منابع مالی و اقتصادی پایدار شهرداری ها	عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری
نهادسازی و ایجاد گفتمان در نظام تصمیم سازی و تصمیم گیری شهرسازی و معماری	
پیگیری تشکیل کمیته مشترک مجمع با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، معاونت عمران شهری و روستایی وزارت کشور، معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی، معاونت حقوق عامه دادستانی کل کشور و شرکت عمران شهرهای جدید وزارت راه و شهرسازی	
شکل گیری حکومت محلی در کنار ملی و مدیریت یکپارچه شهری	

پیش فرض راهبردی کلیدی	مسئله بحرانی
تغییر کاربری اراضی نظامی دارای قابلیت سکونتگاهی در درون بافت شهری	عدول از ضوابط و مقررات شهرسازی طرح‌های توسعه شهری و تغییر گسترده کاربری
پیگیری عضویت رسمی کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شوراهای اسلامی در کمیسیون‌های ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری	کمبود خدمات شهری و زیرساخت‌ها در فضای پیراشهری
توجه به بخش خصوصی و جلب مشارکت غیردولتی	
به کارگیری مشاوران مجرب در تعیین نقشه راه توسعه شهرهای جدید	
به کارگیری الگوهای نوین مدیریت توسعه شهرهای جدید	
پیگیری شهر حساس به آب و دوستدار محیط زیست	تشدید بحران‌های شهری (بحران آب، بحران‌های محیط زیستی، زلزله، فرونشست و ...)
مدیریت منابع طبیعی با رویکردهای نوین علمی	
اجرای پدافند غیرعامل در شهرسازی	
پیگیری انجام تکالیف بندهای ۱۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها	
نیاز به پژوهش در حوزه‌های تاب‌آوری شهری و مدیریت بحران شهری	
نیازسنجی و انجام مطالعات جامع و مکان‌یابی دقیق استقرار طرح جهش ملی توسعه مسکن	بی‌توجهی به ظرفیت‌های درون بافت شهری در طرح جهش تولید مسکن
توجه به اسناد بالادستی و طرح‌های توسعه شهرها از جمله طرح جامع و تفصیلی شهرها	
پیگیری اختصاص سهمی از پروژه‌های تولید مسکن کشور به اراضی درونی مناطق بافت فرسوده و حاشیه‌نشین و اراضی متصل به بافت شهری	
پیگیری عملیاتی کردن ماده ۱۱ و ماده ۱۲ قانون جهش تولید مسکن و ملزم نمودن شوراهای شهر و شهرداری‌ها برای شناسایی اراضی دستگاہ‌ها	
لزوم توجه به کیفیت در طراحی و ساخت مسکن و تناسب آن با فرهنگ و سن ایرانی و اقلیم و محیط طبیعی	
مدیریت زنجیره تولید مصالح برای تولید یک میلیون مسکن	
استفاده از نخبگان در حوزه تولید مسکن	

■ بحث و نتیجه‌گیری

طراحی پرسشنامه با مشارکت خبرگان، با استفاده از روش‌شناسی پدیدارسازی پیش‌فرض‌های راهبردی (SAST)، پیش‌فرض‌های راهبردی مبتنی بر میزان اهمیت و میزان اطمینان از درستی پیش‌فرض، رتبه‌بندی شدند. در نتیجه با توجه به میانگین نظر خبرگان منطقه برنامه‌ریزی مطمئن‌شناسایی شد. هفت مسئله بحرانی شامل: عدم استفاده از ظرفیت‌های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری؛ گسترش تخلفات ساختمانی و ناکارآمدی و عدم بازدارندگی جرائم اخذشده؛ عدم یکپارچگی در نظام مدیریت شهری؛ عدول از ضوابط و مقررات شهرسازی طرح‌های توسعه شهری و تغییر گسترده کاربری در کمیسیون ماده ۵؛ کمبود خدمات شهری و زیرساخت‌ها در فضای پیراشهری؛ تشدید بحران‌های شهری (بحران آب، بحران‌های محیط زیستی، زلزله، فرونشست و ...) و بی‌توجهی به ظرفیت‌های درون بافت شهری در طرح جهش تولید مسکن است. پیش‌فرض‌های راهبردی هر یک از مسائل بحرانی نیز با توجه به راهکارهای مطرح‌شده رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری کلان‌شهرهای کشور احصا شد. به عنوان نمونه، پیش‌فرض‌های راهبردی مسئله عدم استفاده از ظرفیت‌های قانونی نوسازی بافت فرسوده و ناکارآمد شهری شامل سیاست‌های تشویقی برای توانمندسازی و بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری، الزام ورود شهرداری‌ها به ورود به مقوله بازآفرینی شهری و عمل به وظایف قانونی مندرج در بندهای ۱۴ و ۲۱ شهرداری‌ها و فعال کردن کارگروه‌های بازآفرینی شهری؛ ارائه مشوق‌ها و تسهیلات کاربری‌های مسکونی و ساختمان‌های تجاری خدماتی اداری درمانی و عمومی واقع در بافت فرسوده شهری و بررسی تجارب کشورهای در حال

پژوهش حاضر به تحلیل شبکه مسائل مطرح‌شده در دو اجلاس مجمع مشورتی رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری کلان‌شهرها و مراکز استان‌های کشور و ثبت تجارب رؤسای اجلاس، مبتنی بر طرح یک فرایند یادگیری در عمل به منظور شناسایی مسائل بحرانی کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شوراهای اسلامی مراکز استان و کلان‌شهرهای کشور و آشکارسازی پیش‌فرض‌های راهبردی حل مسائل بحرانی پرداخته است. برای این منظور، ابتدا محورهای موضوعی مطرح‌شده در دو اجلاس شامل: جهش تولید مسکن؛ بازآفرینی شهری (نوسازی و احیای بافت فرسوده و ناکارآمد شهری)؛ بازآفرینی شهری (نوسازی و احیای بافت تاریخی و فرهنگی)؛ حریم شهرها؛ تخلفات ساختمانی؛ املاک قولنامه‌ای و فاقد سند رسمی؛ مسائل شهرهای جدید؛ هوشمندسازی شهری؛ ساختمان‌های نایمن؛ تاب‌آوری شهری و مدیریت بحران شهری؛ الگوهای معماری و شهرسازی؛ حکمروایی و مدیریت یکپارچه شهری؛ اقتصاد شهر و منابع درآمدی پایدار شهر؛ طرح‌های توسعه پایدار شهری؛ حقوق عمومی و خصوصی در شهرسازی؛ نشاط شهری؛ کاربری املاک و اراضی؛ - گروه‌های آسیب‌پذیر؛ صدور پروانه و مجوز ساختمان؛ دانش تخصصی معماری و شهرسازی شناسایی شد. پس از استخراج محورهای موضوعی کلیدی ماتریس شبکه مسائل پس از دو مرحله پایش تشکیل و با استفاده از رویکرد تحلیل شبکه‌های اجتماعی (SNA) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و مسائل بحرانی کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شناسایی شده است. در ادامه، پیش‌فرض‌های راهبردی هر یک از مسائل احصا شد و ضمن

منابع

- [1] The regulations of the organization, duties, and management of the assembly of heads of urban planning and architecture commissions of the Islamic councils of metropolitan cities and provincial centers of the country, approved by the first meeting of the assembly of heads of urban planning and architecture commissions of the Islamic councils of metropolitan cities and provincial centers, the secretariat Assembly on Thursday, February 3, 2022, Tabriz meeting.
- [2] The statement of the meeting of the heads of the urban planning and architecture commissions of metropolises and provincial centers, the secretariat of the meeting, Thursday, February 3, 2022, Tabriz meeting.
- [3] The final statement of the second meeting of the heads of the urban planning and architecture commissions of metropolises and provincial centers with the focus on the regeneration and development of national housing. Tuesday, May 24, 2022
- [4] Masys, A. J. (2016). Applications of Systems Thinking and Soft Operations Research in Managing Complexity from Problem Framing to Problem Solving. Springer.
- [5] Nowrozi, Fariba (2019). Pathology of rules and regulations in the city of Tehran. The research of urban development management and architecture of Tehran city planning and studies center. It can be obtained from the Transparency System of Tehran Municipality at <https://shafaf.tehran.ir>
- [6] Moradi, M., Parizadi, T., Andalib, A. Analysis of land and housing policies and their impact on physical development of cities (Case study: District 15 of Tehran Municipality). Urban Structure and Function Studies, 2021; 8(27): 133-160. doi: [10.22080/usfs.2021.17535.1889](https://doi.org/10.22080/usfs.2021.17535.1889)
- [7] NEDAE TOUSI SAHAR. Foresighting Tehran's Extra-territorial Jurisdiction using Scenario Writing Method. JOURNAL OF URBAN ECONOMICS AND PLANNING [Internet]. 2021;2(1):45-66. Available from: <https://sid.ir/paper/413392/en>
- [8] Esfandi, Saeed and Shafiei, Amir (2019) Suggestions for municipal intervention in increasing housing affordability in Tehran. The research of urban development management and architecture of Tehran city planning and studies center. It can be obtained from the Transparency System of Tehran Municipality at <https://shafaf.tehran.ir>
- [9] Jafari Kafi Abad, Saber. (2018). Marginalization in the city of Tehran (qualitative investigation of the dimensions of marginalization in Saeedabad neighborhood of Shadabad district of Tehran). Research management studies and social and cultural planning. Study and planning center of Tehran city. It can be obtained from the Transparency System of Tehran Municipality at <https://shafaf.tehran.ir>
- [10] Omid Hosseinabadi Mahdiyeh, AHMADI GHADER. Study Density Patterns of Vertical Housing Development (High-rise building) and Analysis of Its Effects on Quality of Life (Case Study: District 3 Region 22 of Tehran). JOURNAL OF URBAN ECONOMICS AND PLANNING[Internet]. 2020;1(2): 92-105. Available from: <https://sid.ir/paper/386639/en>. <https://doi.org/10.3390/buildings11110504>
- [11] Hajialiakbari, K. (2017). 'Definition of the Criteria and Indices of Neighbourhood Sustainability (with Emphasis on Functional Aspect)', The Monthly Scientific Journal of Bagh-e Nazar, 14(51), pp. 45-60.
- [12] Abedi, Samaneh. (2016) Investigating the solutions to provide financial resources in the dilapidated tissues of Tehran. Study and

توسعه در مواجهه با بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری مورد توافق نسبی رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری واقع شده است. در خصوص سایر مسائل بحرانی نیز راهکار مورد توافق نسبی رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری ارائه شد.

در پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در زمان برگزاری اجلاس مجمع رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری حضور یابند و طرح مداخله در فرایند عمل شکل گیرد. به‌طوری که مباحثه‌ها به شکل ساختاریافته میان اعضای مجمع شکل گرفته و در نهایت، جمع‌بندی اجلاس با توجه یادگیری مسئله‌محور در عمل ارائه شود. علاوه بر آن، با تمرکز بر مسائل بحرانی مطرح‌شده و نیز پیش‌فرض‌های راهبردی در پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود ذی‌نفعان مسئله و راهبردها تجزیه و تحلیل شود و سازوکار پیاده‌سازی راهبردها با مراجعه به ذی‌نفعان و تعیین نقش و حدود وظایف و مسئولیت هر یک از ذی‌نفعان کلیدی، زمینه برای برنامه‌ریزی حل مسائل و پاسخ‌گویی ذی‌نفعان مهیا شود. همچنین، با توجه به توافق نسبی کلیه اعضا به پیش‌فرض راهبردی تأمین منابع مالی و اقتصادی پایدار شهرداری‌ها پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی به صورت مسئله‌محور این حوزه مورد مطالعه عمیق قرار گیرد. به منظور ارزیابی و قابلیت پیگیری هدفمند مسائل مطرح‌شده، در پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود سیستم ارزیابی عملکرد مجمع رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری بر مبنای مدل‌های عملکردی طراحی و گزارش پیشرفت عملکرد ارائه شود.

مشارکت نویسندگان

در این پژوهش سهم مارکت نویسنده اول ۷۰ درصد و سهم مشارکت نویسنده دوم ۳۰ درصد است.

تشکر و قدردانی

از مشارکت رؤسای کمیسیون‌های شهرسازی و معماری شوراهای اسلامی کلان‌شهرها و مراکز استان‌های کشور و مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران سپاسگزاریم. مقاله برگرفته از نتایج پروژه پژوهشی انجام‌شده در مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران به شماره ۱۳۷/۵۲۳۷۲۳ مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۳۰ است.

تعارض منافع

در این پژوهش تعارض منافی وجود ندارد.

planning center of Tehran city. It can be obtained from the Transparency System of Tehran Municipality at <https://shafaf.tehran.ir>

- [13] Boochani, M. H., Bahrapouri, A., Jahanshahi, S. Regeneration the historical context based on Infill development; a solution to the social -economic sustainability of the city. *Urban Economics and Planning*, 2021; 2(1): 19-27. doi: <https://doi.org/10.22034/UE.2021.02.01.03>
- [14] Heidarabadi, A. (2021). 'Urban modernization; Investigating the role of socio-cultural capital in people's participation in the reconstruction of worn-out urban fabric(Case study of Gonbad and Gorgan cities)', *Urban Economics and Planning*, 2(3), pp. 211-223. doi: <https://doi.org/10.22034/UE.2021.02.03.08>
- [15] Setyawati, N. W., PG, D. S. W., & Dharmanto, A. (2022). Analysis of Youth Entrepreneurship Development in Facing Era 5.0 Using SAST Method. *East Asian Journal of Multidisciplinary Research*, 1(4), 545-558. DOI: <https://doi.org/10.55927/eajmr.v1i4.341>
- [16] Bachri, S., Betan, A., & Lonik, L. (2021). Development of the tourism industry based on regional competitiveness, Palopo City, South Sulawesi. *Jurnal Ilmiah Ilmu Administrasi Publik*, 11(2), 487-496. <https://doi.org/10.26858/jiap.v11i2.30204>
- [17] Susanto, T., Novianti, M. D., Johannes, R., Hatta, H., & Rilman, A. D. (2018)., Factors Affecting Business Development of Warung Tegal: The Case of Warung Tegal in Jabodetabek, Universitas Bakrie, Indonesia. <https://doi.org/10.2991/icame-18.2019.59>
- [18] Salahudin, S., Nurmandi, A., Fajar, M., Mutiarin, D., & Karinda, K. (2019). Developing integrity university governance model in Indonesia. *International Journal of Higher Education*, 8(5), 185. DOI: <https://doi.org/10.5430/ijhe.v8n5p185>
- [19] Samadi Froushani, M., keyhanpour, M. J., Shokrekhodae, F. Analysis of the Network Governance System for the Sustainable Development of Deprived Regions in Iran. *Governance and Development Journal*, 2022; 2(1): 77-102. doi: <https://doi.org/10.22111/jipaa.2022.350230.1061>
- [20] Hannaneh Mohammadi Kangarani, Mahnaz Hosseinzadeh, (2017). Investigating the structure and distribution of power among the institutions in charge for the Fifth Development Plan using Social Network Analysis approach, *Iranian Journal of Public Policy*, 2(4), 89-107. [magiran.com/p1673533](https://doi.org/10.22059/ppolicy.2017.60835). doi: <https://doi.org/10.22059/ppolicy.2017.60835>
- [21] Mehregan, Mohammad Reza and Hosseinzadeh, Mahnaz. *Theoretical foundations of operations research*. University Press 2016.
- [22] Jackson. (2003). *Systems thinking: creative holism for managers*. John Wiley.